

A KERESKEDELMI JOG- ÉS ISMERETEK TÁRA

— FOLYÓIRAT. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS: DR. RÓTH PÁL ÜGVEVÉ.

A lap szellemi részét illető közlések a szerkesztőségbe, az előfizetési pénzek és felszólalások a kiadóhivatalba küldendők. — Hirdetések a kiadóhivatalban árszabás szerint vétetnek fel. — Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
Félévre . . . . . 3 frt.	Budapest, V., Váci-körút	Mezei Antal Budapest,
Egész évre . . . . . 6 frt.	46. szám.	V., Gizella-tér (Haas-palota).

•••—③••• Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

* * A modern jogtudomány és az egyetem.

Századunknak és különösen az utolsó évtizedeknek óriási haladása egészen új jogviszonyokat létesítettek, melyek a jogtudomány eddigi rendszerébe nem illeszthetők. Csak a gőz és villany vívmányaira kell tekintenünk — hiszen a kifejlődött forgalmi jogon kívül már hazánkban is telefon-törvénynyel birunk, — hogy nyilvánvalóvá tegyük, miszerint a római jog régi dogmái viláгурalmukat mindinkább elveszteni kezdik. A modern tudomány és művészet vívmányai folytán a sociális viszonyok is hatalmas befolyást nyertek a jogtudományra. A gyári jog, biztosítás- és különösen a munkásbiztosítás, egyáltalában az ipari jog, a gyári és kereskedelmi védjegyek, minták és mustrák joga, a szerzői- és szabadalmi jog, ezek mind sajátosogos vegyülékét képezik a *nemzetközi jelleggel februházott magán- és közjognak*. Ezen jogintézmények a jogtudomány eddigi rendszerébe nem illeszthetők, hanem alapját képezik egészen *specziális, új* — és mondjuk mindjárt fölötte fontos és a modern jogászra nézve nélkülözhetlen — tudományágaknak.

A forgalmi eszközök manapság ugyszólván tért és időt meghaladtak. Az ember — miként Meili mondja — nemzetközi jogalanynnyá vált. Ma már az egész földgömb rendelkezésünkre áll. A jog napjainkban bizonyos világjellegget ölt magára és kiténő tudósok fáradoznak a *nemzetközi magánjog és nemzetközi kereskedelmi jog* létesítése

2

érdekében. A különböző népek sűrű érintkezése folytán szükségessé válik továbbá a többi népek jogát megismerni és a hazai jogrendszerrel összehasonlítani. Csupán az áru fuvarozásra vonatkozó berni egyezményre kívánunk utalni, mely szerint bizonyos tekintetekben a külföldi jog a belföldön is alkalmazásba jő és utalunk még a folyamatban levő államvasuti szelvénypörré, melynél vitás kérdést képez vajjon az osztrák törvények a külföldön folytatott perekben alkalmazásba jöhetnek-e. A nemzetközi jog mivelésére jelenleg két nagy magánintézet létezik: az Institut de droit international és az Association for the reform and codification of the law of nations. Franciaországban továbbá a College de France-on és egyes jogakadémiákon tanszékek léteznek az összehasonlító jogtudomány részére és a Société de Legislation comparée ezen tudományág mivelésében fáradhatlan munködést fejt ki.

Hogyan állanak már most a modern jogélet ezen nagyszerű fejlődésével szemben a mi egyetemeink? Sajnálattal bár, de az igazság érdekében ki kell jelentenünk, hogy hazai két egyetemünk *általános színvonala* nemcsak a modern jogtudomány foka alatt áll, hanem a többi tudományágak tekintetében sem felel meg a mai korszellemnek. Egyes tanárok elég igyekezetet fejtenek ki ugyan, hogy az általuk betöltött tanszéket a külföldi egyetemek színvonalára emeljék, de a jogegyetem tanárainak többsége stereotyp tudományukkal és rossz tankönyveikkel megszűntek a magyar jogászkar vezetői és a magyar jogtudomány mivelői lenni. Ezen urak egykoron szerzett tudományukból sokat elfelejtettek, anélkül, hogy újabban valamit hozzá tanultak volna. Ha a magyar jogirodalom terén szemlét tartunk, az utolsó években csak kivételesen akadunk az egyetemi tanárok neveire. A mi pedig az egyetemi tankönyveket illeti, azok egyes tanszékeknél teljesen hiányzanak és a hallgatók stenografált kéziratai által pótoltnak vagy pedig a külföldi hasonló tankönyveknek mélyen színvonala alatt állanak. Önálló tudományos kutatásokra alig találunk.

Ilyen körülmények közt a hazai egyetemeinknek és különösen a budapesti egyetemnek *általános színvonala*

az utolsó években a kor haladása mögött visszamaradt és a magyar jogász ez idő szerint a jogtudományért való lelkesedését valóban nem ezen Alma Mater-ből szívja és nem az egyetemek érdemét képezi, hogy a magyar jogászkar általános színvonala az utolsó években mégis emelkedett.

Még kevésbé lehet az adott körülmények közt a modern jogtudományoknak egyetemeinken való művelésére gondolni, habár kétségbe nem vonjuk, hogy a modern jog egyes ágai, mint pl. a biztosítási és fuvarozási jog a kereskedelmi- és váltó jog és a nemzetgazdaságtan tanárai által előadatnak, de csak mellékesen, mint tantárgyaik egyes része. A modern jogtudomány azonban *rendszeres művelést* igényel, a mi csak úgy lehetséges, *ha részére az egyetemen legalább egy külön tanszék állítatik fel*, mert a modern jogtudomány tere oly terjedelmes és szétágazó, hogy mint melléktárgy nem is képzelhető. A modern jogtudománynak *önálló tudományos alapja van*, tehát önálló tantárgyat is kell képeznie.

A mi pedig gyakorlati hasznait illeti: ki fogja manapság kétségbe vonni, hogy a vasuti-, szabadalmi jog, a munkás-biztosítás és a biztosítás jogismerete egyáltalában, szükséges kelléket képez a modern jogászra nézve? És mégis, hány jogász van nálunk, ki ezen kérdésekkel behatóan megismerkedett volna?

A most felvetett kérdésekkel az illetékes körökben foglalkozni kell és reméljük is, hogy a vallás- és közoktatási miniszteriumnak ez évi költségvetési vitájánál a képviselőházban szóba fognak kerülni.